

Tett trehusbebyggelse

Brannsikringsplan, Larvik 2021

Et ukjent bilde fra 1. juli 1902 av Bøkelia, tatt straks etter at brannen som skulle utslette hele bydelen hadde startet.

Innholdsfortegnelse

[Tett trehusbebyggelse](#)

[Branssikringsplan, Larvik 2021](#)

[Innholdsfortegnelse](#)

[Innledning](#)

[Områder i Larvik kommune](#)

[Nevlunghavn](#)

[Stavern](#)

[Langestrand](#)

[Helgeroa](#)

[Torstrand](#)

[Erfaringer fra tilsvarende bydeler i andre kommuner](#)

[Erfaringer fra brann i Risør 2021](#)

[Lærdal 2014](#)

[Brannvesenets innsatsmuligheter.](#)

[Mannskaper og utstyr til bekjempelse av brann.](#)

[Innsatstider](#)

[Innsatsplaner og tilgjengelighet.](#)

[Risikoreduserende tiltak.](#)

[Brannalarmanlegg](#)

[Avfallshåndtering](#)

[Fyrverkeri](#)

[Varmesøkende kamera overvåking](#)

[Brannbegrensende tiltak.](#)

[Fasadesprinkling](#)

[Brannvesenets innsatsmateriell](#)

[Tilsyn](#)

[Særskilte brannobjekter, § 13 i brannloven](#)

[Informasjon og opplæring.](#)

[Informasjon](#)

[Opplæring](#)

[Tiltak](#)

[Kilder](#)

1. Innledning

Larvik brann og redning er gitt i oppgave av kommunestyret i Larvik å utarbeide en plan for brannsikring knyttet opp mot de områdene i kommunen med tett trehusbebyggelse. Dette på bakgrunn av farene ved brann i slike områder, illustrert ved brannforløp i lik bebyggelse i Risør i februar 2021, og konsekvensene ved brann i tett trehusbebyggelse, noe som historisk sett har gitt små og store bybranner.

Områdene som er nevnt i planen er Nevlunghavn, Helgeroa, Stavern, Langestrand og Torstrand. Av disse er Nevlunghavn, Stavern og Langestrand klassifisert som verneverdig tett trehusbebyggelse. Helgeroa og Torstrand er klassifisert som tett trehusbebyggelse. (Nasjonal kartlegging av brannsikring i verneverdig tett trehusbebyggelse, DSB 2005)

Larvik brann og redning har som målsetting at ingen skal omkomme eller bli hardt skadet i brann. Som en direkte følge av dette er det viktig for oss å se på, og kartlegge de områdene i kommunen hvor en brann kan få store konsekvenser. Områder med tett trehusbebyggelse er slike områder, hvor konsekvensene ved en brann er store.

Områder med tett trehusbebyggelse har høy befolkningstetthet, så de personlige konsekvensene ved brann kan bli fatale. I tillegg mangler ofte slike områder naturlige brannskiller (i form av avstand mellom bygg) slik at faren for brannsmitte er forhøyet.

Både eiere og bruker av bygninger i verneverdig tett trehusbebyggelse og kommunen, har ansvaret for å redusere brannrisikoen. Kommunen har ansvaret for å kartlegge aktuelle område og bygninger, drive informasjon- og motivasjonstiltak, samt feiing og boligtilsyn. Eiere og brukere er ansvarlig for brannsikring av sin eiendom, ved å forebygge brann i boligen samt redusere konsekvensene dersom brann likevel skulle oppstå.

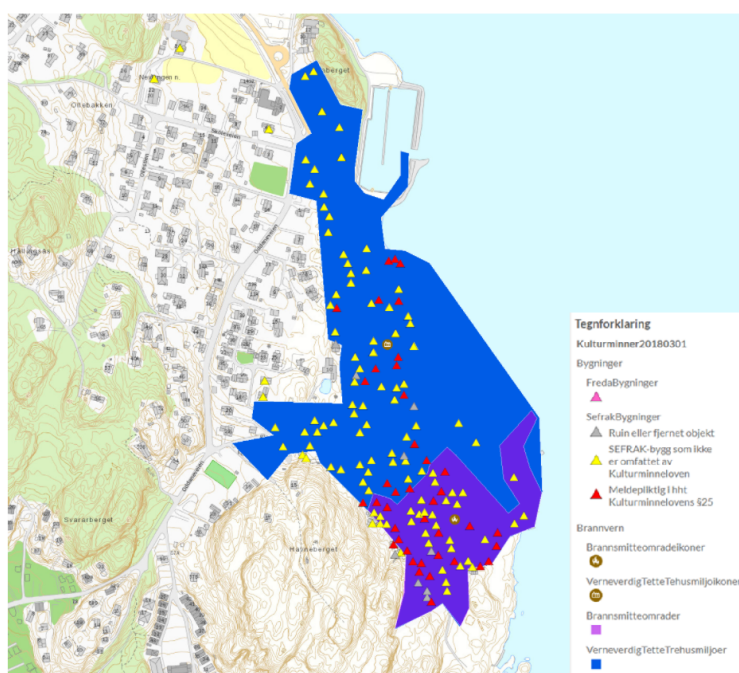
2. Områder i Larvik kommune

Under følger en kort beskrivelse av de ulike områdene det er valgt å se på i forbindelse med brannsikringsplanen.

- Nevlunghavn

Nevlunghavn ligger helt sør i Larvik, og er et tradisjonelt fiskerisamfunn. Området rundt det opprinnelige bryggeanlegget består hovedsakelig av lave trehus som er registrert i SEFRAK. Dette er sammensatt av bolighus, uthus, serveringssteder og forretningsdrift. Mange av boligene fungerer som fritidsboliger og står ubebodde deler av året, og særlig om vinteren. Overnattingsstedet Nevlunghavn Gjestgiveri er fullsprinklet. Det er drivstoffstasjon for båter på brygga. Innsatstid er 19 minutter på bart føre for stor mannskapsbil (7-1).

Alle hus som er innenfor det skraverte området medregnes da det er snakk om verneverdig tett trehusbebyggelse i området.

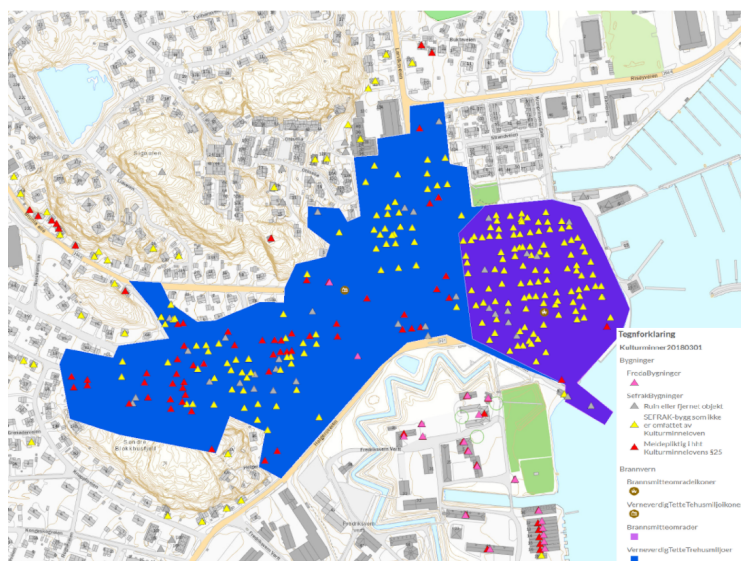
- Stavern

Stavern ligger rett sør for Larvik sentrum, ved innløpet til Larviksfjorden. Historisk sett har Stavern alltid vært en havn og ankerplass, før Gyldenløve bygget befestninger på Citadelløya på 1600-tallet, etterfulgt av etablering av flåtestasjonen og Galeiverftet for marinen (Fredriksvern) på 1700-tallet.

Både Fredriksvern verft og Spesialsykehuset for rehabilitering, samt pleieinstitusjoner i Stavern er ivaretatt som §13-objekter.

Innsatstid er ca 15 minutter på bart føre for stor mannskapsbil (7-1).

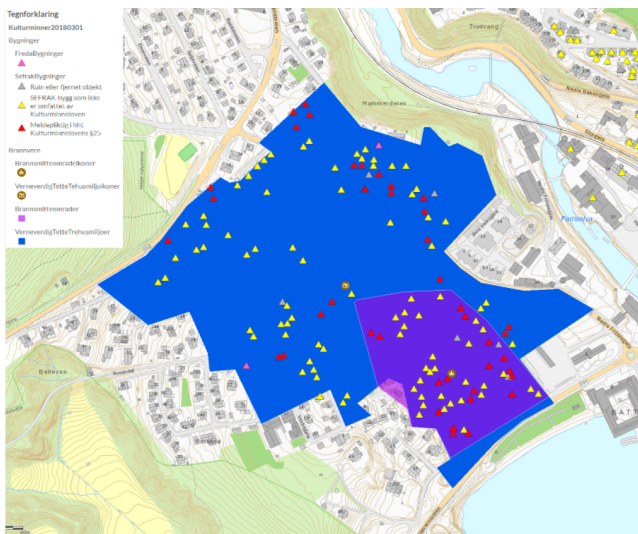
Alle hus som er innenfor det skraverte området medregnes da det er snakk om verneverdig tett trehusbebyggelse i området.

- Langestrand

Langestrand ligger på vestre bredd av Farriselva. Området ble bebygget i takt med oppveksten av Fritzøe-bedriftene i Hammerdalen i annen halvdel av 1600-tallet. De senere årene har særlig søndre del av Langestrand sett utbygging og oppgradering av de gamle eiendommene til Fritzøe. Både hotellet Farris bad, Sliperiet, og kulturhuset Bølgen er ivaretatt som §13-objekter.

Innsatstid er under 10 minutter på bart føre for stor mannskapsbil (7-1).

Alle hus som er innenfor det skraverte området medregnes da det er snakk om verneverdig tett trehusbebyggelse i området.

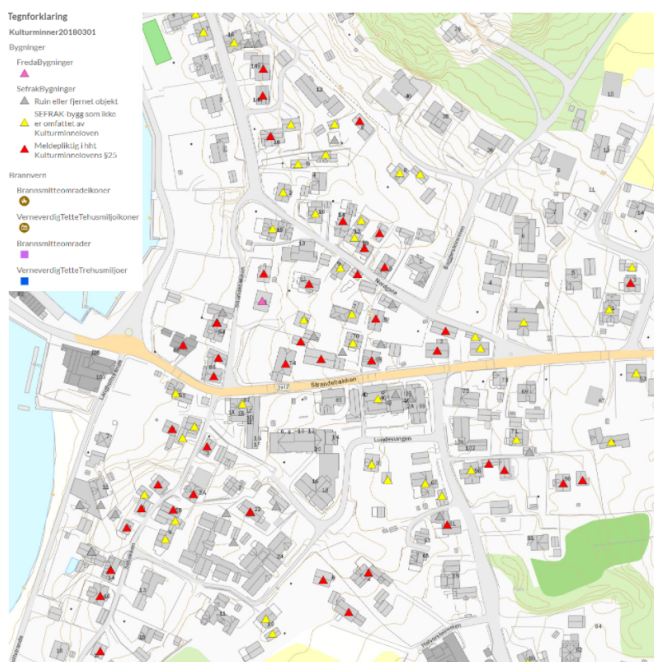
- Helgeroa

Helgeroa ligger sør i Larvik, på nordre side av Mølen og er i likhet med Nevlunghavn et tradisjonelt fiskerisamfunn. Området er sammensatt av bolighus, uthus, serveringssteder og forretningsdrift. Søbakken sykehjem ligger også i Helgeroa, dette er ivaretatt som §13-objekt. Mange av boligene fungerer som fritidsboliger og står ubebodde deler av året, og særlig om vinteren.

Det er drivstoffstasjon for båter på brygga.

Innsatstid er ca 18 minutter på bart føre for stor mannskapsbil (7-1).

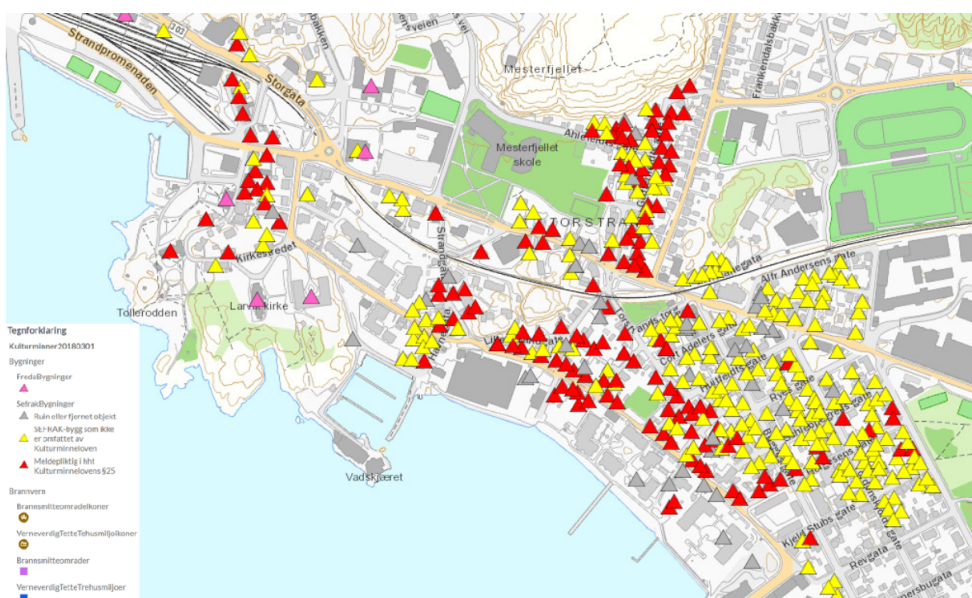
Ganske tett trehusbebyggelse i dette området, selv om det ikke regnes som verneverdig tett trehusbebyggelse, noe som forutsetter over 20 hus. Vær og vind kan gjøre at dette området også kan ses på som et område med ekstra risiko.

- Torstrand

Torstrand er en bydel langs Karistranda og Revet (Larvik havn). Området ble bygget på 1600-tallet og har tradisjonelt vært en arbeiderbydel. Søndre del av Torstrand, langs Karistranda har de siste årene blitt oppgradert, med Marius brygge og Tårngården som de mest prominente bygningskompleksene.

Innsatstid er under 10 minutter på bart føre for stor mannskapsbil (7-1).

Ganske tett trehusbebyggelse i dette området, selv om det ikke regnes som verneverdig tett trehusbebyggelse. Vær og vind kan gjøre at dette området også kan ses på som et område med ekstra risiko.

3. Erfaringer fra tilsvarende bydeler i andre kommuner

- Erfaringer fra brann i Risør 2021

I evalueringsrapporten til Østre Agder brannvesen, etter brannen i trehusbebyggelsen i Risør 24.02.2021 er det pekt på flere momenter som bidragsyter til at utfallet ble så redusert som det ble. Hendelsen oppstod på natten, så adkomst til stedet ble ikke begrenset av persontrafikk. Temperatur og vindforhold var gunstige for begrenning av brannsmitte, 2 plussgrader og svak vind. I tillegg ble brannen oppdaget raskt ved hjelp av varmesøkende kamera som er satt opp på ulike steder i kommunen som et risikoreduserende tiltak i samarbeid med Østre Agder brannvesen og Riksantikvaren. Det er i dag Risør kommune som eier og drifter kameraovervåkingen.

- Lærdal 2014

Konsekvensene ved brann i trehusbebyggelse ble tragisk tydeliggjort i Lærdalsbrannen i 2014. Uheldig vindretning førte til stor gnist- og brannspredning, hvor 60 bygninger ble skadd, 42 totalskadd, hvorav 4 bygg var definert som verneverdige.

4. Brannvesenets innsatsmuligheter.

- Mannskaper og utstyr til bekjempelse av brann.

Larvik brann og redning er døgnkasernert med 6 personer på vakt.

Utstyr tilgjengelig er:

1 mannskapsbil med 3000 liter vann.

1 tankbil med 11000 liter vann.

1 fremskutt enhet.

1 stigebil.

1 dykkerbil.

Båt til frakt av noe utstyr og personell.

1 bil med henger til frakt av personell og utstyr.

Det er i strategidokumentet lagt inn ønske om innkjøp av ny mannskapsbil med skjærslukker i 2023.

- Innsatstider

Innsatstid er tiden fra brannvesenet får melding om brann til de er i innsats på stedet. Denne vil variere noe med tanke på årstid, fremkommelighet, når på døgnet osv. Som et gjennomsnitt vil de forskjellige områdene ha følgende innsatstid:

Nevlunghavn: 20 minutter

Stavern: 15 minutter

Langestrand: under 10 minutter

Helgeroa: 18 minutter

Torstrand: under 10 minutter

- Innsatsplaner og tilgjengelighet.

Det er ikke utarbeidet innsatsplaner for disse områdene per dags dato og da er heller ikke fremkommeligheten til brannvesenet vurdert. Det er kjent at i disse områdene kan det være trange gater, parkerte biler, mangelfull snømåking osv. som kan begrense brannvesenets tilgjengelighet til og i områdene.

Et tiltak som brannvesenet kan gjøre i disse områdene i kommunen er å lage innsatsplaner for å få bedre oversikt og kunne gjøre de riktige vurderingene ved en hendelse.

5. Risikoreduserende tiltak.

Brannvern er mer enn kun å slukke branner. En brann har fem kritiske utviklingspunkter, de fem er:

1. Antennelse
2. Utvikling i en bygning
3. Brannen bryter seg ut av bygningen
4. Spredning til nabobygninger
5. En områdebrann under utvikling

De risikoreduserende tiltakene er midler man kan bruke for å stoppe en brann i å utvikle seg fra et punkt til det neste. Nedenfor er det beskrevet forskjellige risikoreduserende tiltak som kan benyttes i områder med tett trehusbebyggelse.

- **Brannalarmanlegg**

Områdebrannalarmanlegg vil kunne bidra til at beboere og naboer får tidlig varsel og kan komme seg i sikkerhet dersom det oppstår brann. Det kan også bidra til tidlig innsats fra personer som oppholder seg i, eller i nærheten av bygget. Det er allikevel ikke tilrådelig å belage seg på innsats fra privatpersoner, da disse hverken har trening eller utstyr til å takle et brannforløp. Det viktigste for Larvik brann og redning med et ev. brannalarmanlegg er at personer kommer seg i sikkerhet. Utfordringer med denne type anlegg kan være å få alle boligene tilknyttet til alarmanlegget i et område.

- **Røykvarsleranlegg**

Et røykvarsleranlegg består av en mindre gruppe hus som har røykvarslere av høy kvalitet som er sammenkoblet via en sentral. Hvis en røykvarsler utløses i et av husene, har huseieren ca ett minutt på seg til å slå av alarmen, før alarmen går hos naboene som er i den samme gruppen. Naboene vil da få et varsel om hvilket hus det er gått en alarm hos og kan komme seg raskt til stedet. Naboen har da mulighet til å hjelpe i en tidlig fase av brannen samt varsle Larvik brann og redning raskt ved en eventuell brann. Utfordringene med denne typen anlegg kan være å få alle beboerne i et område til å bli knyttet til røykvarsleranlegget. Disse røykvarslerne har også batterier med lang levetid, men det bør være en serviceavtale som sikrer at de fungerer.

- **Avfallshåndtering**

Med brannsikre avfallsløsninger kan man hindre branner i å oppstå og utvikle seg. Det er innledet et samarbeid med Kommunalteknikk for å se på avfallshåndteringen i områdene med tett trehusbebyggelse. Mange påsatte branner starter i og rundt avfallsbeholdere. I områder med tett trehusbebyggelse kan det være utfordrende å plassere avfallsbeholdere i god avstand fra brennbar kledning, og noen tiltak for å redusere risikoen for brann i disse kan være bl.a. ubrennbare og låste beholdere, samt nedgravde avfallsbeholdere. Nedgravde avfallsbeholdere vil være den beste løsningen, da den anses som brannsikker, plassbesparende og estetisk innbydende. Nedgravde avfallsbeholdere er gunstig å etablere, særlig ved nyanlegg og ved pågående renovering av vei- eller VA-anlegg. Det kan være noe mer utfordrende å få til i eldre områder, da etablering vil kreve graving i- og rundt verneverdig bygningsmasse. I områder der det ikke er mulig å få til nedgravde avfallsbeholdere, vil låste avfallsbeholdere med aluminiums- innsats være mer gunstig. Ryddighet på egen eiendom vil også være et godt tiltak for å redusere faren for påsatte branner.

- Fyrverkeri

Bruk av fyrverkeri i sentrumsnære strøk, og særlig områder med tett trehusbebyggelse er uheldig. Fyrverkeri er små eksplosiver med en kasteladning som potensielt kan gjøre stor skade.

Larvik brann og redning ønsker lokale forbudssoner mot fyrverkeri i områder med tett trehusbebyggelse.

- Varmesøkende kamera overvåking

Et varmesøkende kamera vil kunne detektere og filme en brann som er i utvikling, og branner som har startet på utsiden av et bygg. Kameraet har overføring til en alarmsentral som kan overvåke brannen "live".

Brannen i Risør 24.02.2021 ble oppdaget og verifisert av varmesøkende kamera, satt opp i Risør som et samarbeid mellom Østre Agder brannvesen, Risør kommune og Riksantikvaren. Ved valg av en slik løsning må det tidlig avklares hvem som skal dekke kostnader ved etablering, og hvem som skal stå for drift og vedlikehold. Varmesøkende kamera overvåking må tilknyttes en alarmsentral og dette må avklares med aktuell sentral. Alarmsentralen (Sør Øst 110) som Larvik brann og redning er tilknyttet har per i dag ingen kommuner som er koblet opp mot dem med varmesøkende kamera.

6. Brannbegrensende tiltak.

- Fasadesprinkling

Et effektivt tiltak for begrensning av brannsmitte er fasadesprinkling. Dette kan gjøres på flere måter, både som automatiske anlegg med smeltepærer og trykkaggregater, og som passive røranlegg med tilkobling for brannvesenets slangemateriell. Fordelen med fasadesprinkling er god kontroll på brannsmitte mellom bygg. Ulempen er arkitektonisk uttrykk (endring av mulige verneverdige fasader) og adkomst til tilkoblingsrør.

- Brannvesenets innsatsmateriell

En viktig brikke i kommunens plan for tett trehusbebyggelse vil være brannvesenets innsatsmateriell. For å sikre rask og effektiv innsats er det lagt inn forespørsel om skjærslokker fra 2023. En skjærslokker et et slokkespyd, med tilførsel av et pulverisert mineral for gjennomtrengning av vegger og hindringer. Larvik brann og redning disponerer også tankbil for bruk i områder med redusert vanntrykk. Disse ressursene må defineres i innsatsplaner.

7. Tilsyn

- Særskilte brannobjekter, § 13 i brannloven

Brannlovens § 13 sier: "Kommunen skal identifisere og føre fortegnelse over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.

...

Kommunen kan ved enkeltvedtak bestemme at det skal føres tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd. Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd.”

Det vil være nyttig å registrere områder med verneverdig tett trehusbebyggelse som særskilte brannobjekter. Dette vil også gi brannvesenet myndighet til å føre ordinære branntilsyn med velforeninger og bygningseiere.

Branntilsyn med vel- og interesseforeninger samt bygningseiere kan være en effektiv måte å klarlegge ansvar på. Ansvar for brannsikkerheten i bygg ligger alltid hos eier, jfr.Forskrift om brannforebygging § 4, men Larvik brann og redning er klare til å bistå vel- og interesseforeninger, samt bygningseiere som ikke har inngående kunnskap i nevnte forskrift med kunnskapsoverføring.

Det kan også gjennomføres tilsyn sammen med andre etater og da er spesielt det lokale eltilsynet (DLE) i Lede aktuelle å samarbeide med. Statistikk viser at ca. 40-45% av brannene i Norge skyldes det elektriske anlegget. Her kan det gjennomføres branntilsyn og el-tilsyn i boligene i sammen. DLE i Lede er forespurt om dette og de ønsker at vi kan se på mulighetene for å få til et samarbeid i disse områdene.

8. Informasjon og opplæring.

- Informasjon

Informasjon til beboere i disse områdene er viktig å få formidlet. Det er viktig å få formidlet budskapet om at de bor i et område med spennende historie som bidrar til å skape variasjon og mangfold i kommunen vår. Informasjon kan formidles på mange måte via lokalavisa, sosiale medier, kommunens hjemmeside og ikke minst ved hjelp av de lokale vel lagene i de forskjellige områdene.

- Opplæring

Larvik brann og redning kan tilby beboere som bor i et område med tett trehusbebyggelse brannvernopplæring på brannstasjonen. Her vil det gjennomføres både en teoretisk del og en praktisk del. Vi skal drive med informasjon- og motivasjonstiltak for våre innbyggere. Det er laget ferdig et informasjonsskriv, som også inneholder en sjekkliste, sånn at de kan ta en egenkontroll på brannsikkerheten hjemme i sin egen bolig.

9. Tiltak

Under følger en ikke-prioritert liste over de tiltak Larvik brann og redning anser som virkningsfulle ovenfor områder med tett trehusbebyggelse.

Tiltak	Beskrivelse
Områdebrannalarmanlegg	Et godt tiltak i mindre "klynger" med hus, men kan virke mot sin hensikt om området det dekker blir for stort (unødige alarmer).
Ubrennbare avfallsbeholdere	Det er innledet et samarbeid med kommunalteknikk for å kunne tilby sikrere avfallsløsninger til risikoutsatte områder.
Fyrverkeri - forbudssoner	Et godt tiltak for å redusere risikoen for brann. Må forankres politisk.
Varmesøkende kamera	Et effektivt tiltak som har vist sin nytte i Risør. Fordeling av ansvar og kostnader er viktig.
Fasadesprinkling	Et godt tiltak for å redusere brannsmitte. Må ev. utredes i samarbeid med kommune og riksantikvar.
Innsatsplaner	Ved å lage innsatsplaner får vi en god oversikt over områdene og vil ha bedre forutsetninger for å gjøre en effektiv innsats ved en hendelse.
Tilsyn	Ved tilsyn vil en kunne synliggjøre ansvar for brannsikkerhet i både bygg og områder.
Informasjon- og opplæringstiltak	Det er nyttig å informere beboere og naboer om brannsikkerhet, og brannsikkerhetstiltak. En sjekklister til bruk i egen bolig er et nyttig hjelpemiddel i hverdagen.

10. Kilder

Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven).

Forskrift om brannforebygging.

Nasjonal kartlegging av brannsikkerhet i verneverdig tett trehusbebyggelse, rapport DSB
Evalueringsrapport Risør, Østre Agder brannvesen